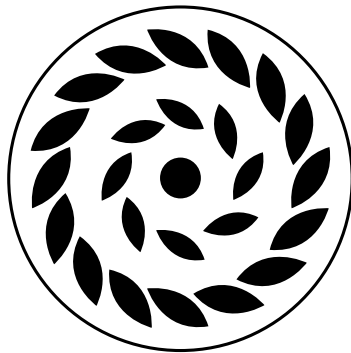

Народні
календарно-обрядові свята
осіннього циклу

СВЯТО ВРОЖАЮ
«Осінь щедра і багата
у садок прийшла на свято»

(2 молодші, 1 середня, 2 старші групи)

*Свято проводять на майданчику
в умовах території закладу.*

Ведучий: Промайнуло літо, спеки вже немає,
Дітвора весела Осінь зустрічає.
Їй пісні дарує, і вірші, й таночки,
Бо сьогодні свято в нашому садочку!

А чи зможете, малята, ви загадку відгадати?

* * *

В жовте лист пофарбувала,
Урожай з полів зібрала,
Золотила вербам коси.
Як красуню звати?

Діти (разом): Осінь!

ПІСНЯ «Осіння пісенька»

(виконують старші групи)

Завітала після літа осінь, осінь,
Йди до нас у гості: просим, просим, просим.

Закружляє в небі листопад,
Знов листочки із дерев летять,
З літом час настав прощатися,
Будем з осінню вітатися!

Приспів:

Осінь, осінь поспіши,
Фарби різні принеси,
Фарби веселкові, різнокольорові.
Осінь, осінь поспіши,
Фарби різні принеси,
Щоб розмалювали ми і листочки, і гриби! (2 рази)

Дощик накрапає рясно, рясно, рясно,
Парасольки розкриваєм вчасно, вчасно,
Хмарка в небі плаче крап-крап-крап,
Ми не хочем сумувати так –
По калюжкам будемо стрибать,
У калошиках гулять!

Приспів.

Ведучий: Тихо осінь ходить гаєм, ліс довкола аж горить.
Ясень листя осипає, дуб нахмурений стоїть,
А берізка над потоком стала ніби золота,
Вітер, майже ненароком, їй косиці розпліта...

ПІСНЯ-ХОРОВОД «З калиновими віночками»

(музика Юлії Михайленко)

(виконує старша група 1)

Осінь знов до нас прийшла, у село і місто,
І калину одягла в червоне намисто.

Приспів:

Ми біля калиноньки разом в коло стали,
Пісеньку осіннюю ніжно заспівали.

(див. с. 8)

ПОКРОВСЬКИЙ ЯРМАРОК «Ой там, на веселім, на базарі»

(середня і старша групи)

*Свято проводять на майданчику
в умовах території закладу.*

1 ведуча: Увага! Увага! Спішіть, поспішайте!
Господу ви нашу, глядіть, не минайте.
На ярмарок прошу гуртом, поодинці,
Чекають на всіх там чудові гостинці.

2 ведуча: На ярмарку нашим, веселім, багатім,
Є чим дивуватись і є що придбати.
Тут щедрі дарунки і саду, й городу,
Тут пісня та жарти усім в нагороду.

1 ведуча: Мерщій-бо на ярмарок всі поспішайте.

2 ведуча: Купуйте, милуйтеся, танцюйте і грайте.

🎵 ФОНОГРАМА «Їдемо на ярмарок»

(слова та музика Наталії Фалон; *див. с. 33*)

*Із дверей виходять діти старшої групи з кошиками,
проходять на свої місця і сідають.*

ТАНЕЦЬ ІЗ РУШНИКАМИ «Величальна»

(на вибір педагога)
(виконує старша група)

Дівчата з хлібом вшановують гостей.

Дівчинка: Хлібом ми радо гостей зустрічаєм,
На рушникові рясному несем.
Все найдорожче, що в серденьку маєм,
Радісно рідним своїм віддаєм.

Дівчата підносять коровай гостям.

1 ведуча: Дорогі гості! Ми раді вас вітати на нашому святі.
Завжди ярмарок буває восени, і тому пролунають
зараз вірші про чарівницю Осінь.

Діти старшої групи:

Осінь починається, листя осипається,
Осінь пензлика несе – навкруги фарбує все!

Тихо осінь ходить гаєм. Ліс довкола аж горить.
Ясен листя осипає, дуб нахмурений стоїть.

А берізка над потоком стала майже золота.
Вітер, наче ненароком, їй косиці розпліта.

Ходить осінь по садах, ходить-посміхається,
Ніби в казці, швидко так кольори міняються.

1 ведуча: Осінь милу привітаєм,
Потанцюєм, покружляєм...

ТАНЕЦЬ З ОСІННІМИ ГІЛОЧКАМИ

(на вибір педагога)

(виконує старша група)

2 ведуча: А які дарує осінь щедрі урожаї...
Фрукти, овочі, насіння... хто ж цього не знає?

ПАРАД ОВОЧІВ

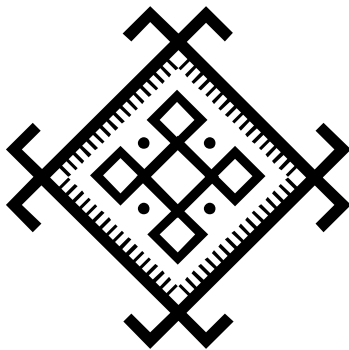
(виконує середня група)

2 ведуча: Підкрутивши довгий вус, ось до нас іде гарбуз.
(виходить Гарбуз)
А за ним виходить диня – гарбузова господиня.
(виходить Диня)
Ось крокують огірочки – гарбузові сини й дочки.
(виходять Огірки)
А за ними буряки, гарбузові свояки.
(виходять Буряки)
Поспішає бараболя.
(виходить Картопля)
А за нею і квасоля.
(виходить Квасоля)
Ось крокують помідори: синьйорина і синьйори.
(виходять Помідори)
А за ними йде морквиця – гарбузова сестриця.
(виходить Морква)
Поспішають капустини.
(виходять Капусти)
А за ними цибулина.
(виходить Цибуля)
І, нарешті, баклажани поспішають у жупанах.
(виходять Баклажани)

Овочі (разом):

Ми з гарбузової родини,
А виростаєм для людини!

Народні
календарно-обрядові свята
ЗИМОВОГО ЦИКЛУ

«Свято Миколая зустрічаєм, веселимося і в ігри граєм»

(сценарій до Дня Святого Миколая
для середньої та двох старших груп)

*Під пісню про Святого Миколая (на вибір педагога)
діти заходять до зали, сідають.*

Ведуча: За вікном сніжок летить, вітром завіває,
Тож усі до нас спішіть на свято Миколая.
Ну а хто сюди прийшов, раді вас вітати,
Веселіться і радійте на нашому святі!
А тепер не зволікайте, загадочку відгадайте:

* * *

Хто дарунки нам приносить?
Хто для нас здоров'я просить?

Усі: Святий Миколай.

Ведуча: Бідним хто допомагає?
Про дітей хто завжди дбає?

Усі: Святий Миколай.

Ведуча: Хто до нас прийшов тихенько?
Хто розсипав зірок жменьку?

Усі: Святий Миколай.

Ведуча: Через гори хто крокує?
Всіх гостинцями частує?

Усі: Святий Миколай.

Ведуча: Жив колись давно на світі десь у Азії юнак,
Роздавав дарунки дітям той багатий одинак.
Бідним дітям у потребі дарувати він любив,
Аж Господь Вседобрий в небі Миколая полюбив.
Став єпископом всезнаним Миколай і чемно жив.
Особливої пошани він у Бога заслужив.
Запитав Господь: «Що хочеш за свої заслуги ти?»
– Хочу, Господи, я хочу раз на рік на Землю йти.
Завітати в кожну хату, всіх вітати знов і знов,
Чемним дітям роздавати подарунки за любов.
І отак щоразу, діти, вам щороку Бог дає:
Миколай мандрує світом – подарунки роздає.
Він за них не хоче плати, лиш,
як то велить Господь,
Батька й матір шанувати, рідну церкву і народ.
В нього є помічники маленькі, янголята веселенькі.
Ходіть-бо до нас, янголята!
Чи маєте щось сказати малятам?

Виходять янголята із листами від Миколая.

1 янголятко: В небі метушня і рух, янголята працю мають,
Білий тріпають кожух для Святого Миколая.

2 янголятко: Коли спать всі полягають, він у гості завітає.
Чемні знайдуть подарунки – під подушкою пакунки.
А от нечемні діточки отримають від нього різочки.

Ведуча: Бачу я листи у вас. Їх принесено для нас?

Янголята: Так!
(Віддають листи Ведучій.)

Ведуча: Тут листи для нас від Миколая...
Від нього даруночки кожен чекає.
Ці дарунки незвичайні – вони гральні, танцювальні.
Тож подивимось, малята,
Що приготував нам Миколай до свята?

1 лист: Зима-красуня, біла чарівниця,
В ній стільки дива дивного, краси.
І снігу нанесло по самі вінця,
І віхол, і хурделиць голоси.
Така зима вам навіть не присниться,
Немов чаклунка біла одягла вінок.
І тихо-тихо вже сніжинки-феї
Нескінченний ведуть свій танок.

ТАНЕЦЬ СНІЖИНОК

(на вибір музичного керівника)

(виконує середня група)

2 лист: Позаносив білий сніг у лісах ялинки,
У казковім напівсні все навколо взимку.

ПІСНЯ «Зимонька»

(виконує старша група 1)

Стукає в вікно гостя чарівна,
Знов до нас прийшла зимонька-зима!

Приспів: Ой, зима, зимонька-зима,
Затанцює, заспіває Зимонька!
Ой, зима, зимонька-зима,
Зачарує знову нас Зимонька!

Вибігла надвір наша дітвора,
Сипала сніжком зимонька-зима.

Ведуча: Наступного листа прочитати поспішаю.
Який там даруночок, зараз дізнаюсь.

«СВЯТКИ»

РІЗДВО ХРИСТОВЕ, СВЯТО ВАСИЛЯ, СВЯТЕ ВОДОХРЕСТЯ

(старша і середня групи)

Ведуча: Схилився за ворота вечір,
Звізда нова зійшла на обрій.
Той вечір завітав до речі.
З Різдром Христовим, люди добрі!

Одним із великих християнських свят календаря, яким започатковується рік, є Різдво. Різдво Христове – одне з найвеличніших свят, яке святкують в Україні. Починається воно 6 січня Святвечором, до якого родина готується впродовж тижня. Увечері, коли зійде перша зоря, сідають вечеряти. За вечерю збирається вся родина, таке родинне зібрання є символом домашнього вогнища, благополуччя, згуртованості. Цього вечора діти несуть дідусеві та бабусі, своїм хрещеним батькам святу вечерю і колядують.

 Під музичний супровід заходять хлопці-колядники – діти старшої групи.

1 хлопчик: Коляд, коляд, коляда у віконце загляда.
У Різдвяну світлу нічку запали на радість свічку.

- 2 хлопчик:** Коляду поклич до хати, щоб Ісуса привітати.
Люди добрі, колядуйте, сина Божого шануйте!
- 3 хлопчик:** Коляд, коляд, коляда, хай обходить вас біда,
І нехай на ваш поріг прийде радість в Новий рік!
- 4 хлопчик:** Щоб в добробуті цвіли, щоб щасливо ви жили,
І щоб рік цей молодий вам був кращий за старий!
- 5 хлопчик:** Друзів зичимо багато, щоб у будні та на свято
Вашігнулися столи, щоб здорові всі були!
- 6 хлопчик:** Коляду для вас співаю, дай вам Боже урожаю.
Зірку в небі на Святвечір для дорослих і малечі.
Коляда моя лунає, увесь світ з Різдром вітає!

Господиня пригощає колядників, дає їм мішок із колядою.

 Під веселу українську музику забігають дівчата-колядниці – діти старшої групи.

- 1 дівчина:** А дозвольте у вас, хлопці, запитати,
Чи багато вам вдалося наколядувати?

Хлопці (разом): На всіх вистачить!

Дівчина: То, може, ви і нам дасте?

1 хлопець: Ми коляду не дамо!

Дівчата (разом): Як не дасте?

Хлопці (разом): Не дамо!

2 хлопець: Ми коляду завтра самі поїмо!

Дівчата (разом): Як поїсте?

Хлопці (разом): Поїмо!

Народні
календарно-обрядові свята
весняного циклу

ВЕСНЯНКА

«Пташок викликаю з далекого краю»

(середня група)

*Діти заходять до зали і виконують «КРИВИЙ ТАНОК»,
стають півколом.*

Ведуча: З давніх часів першим святом року була зустріч весни. Коли на лісових галявинах починав танути сніг і з'являлися перші весняні квіти, святково одягнені хлопчики та дівчатка йшли до гаю закликати весну. І ми будемо весноньку разом стрічати, а зараз підемо її закликати!

Діти: Весно, весно, весняночко, прийди до нас, подоляночко!
Прийди, прийди, теплом утіш, ти, сонечку, світи ясніш!

Ти, рясний дощику, упади
На городи, на левади, на сади,
На багаті наші землі, на родючі,
Щоб пшениці колосилися, як тучі!

Щоб горою піднімалися жита,
Щоб врожаїлася нива золота...
Іди, іди, дощику, упади,
Щоб плодами наливалися сади!

Щоб родило і у полі, і в дворі,
Щоб співалось від зорі і до зорі!
Прийди, весно, прийди, красна,
Принеси нам квітів, радість, сонце ясне!

ХОРОВОД «Прийди, весно»

(на уривок із пісні «Веснянка»,
слова Анатолія Навроцького, музика Віталія Філіпенка)

Прийди, прийди, весно красна,
Чепури наш рідний край,
Засвіти нам, сонце ясне,
З нами в гурті погуляй.

Інструментальний програш.

Приспів:

Принеси, весно, ти нам рясні дощі, рясні дощі,
Принеси, весно, ти нам радощі, радощі...
Хай всюди пісня луна, пісня луна, пісня луна,
Хай нам зустрінеться дівчинонька гарна.

Діти сідають на місця.

Ведуча: Весна-красна надходить, свої крила підводить
Над полями та гаями, над вишневыми садами,
Над левадами студеними віє крилами зеленими,
Каже: «Земле, пробудися, квітом чистим одягнися!».

Виходять 2 дитини на центр зали.

ВІРШ «Березень»

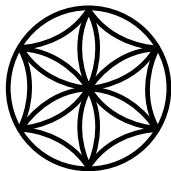
(Микола Сингаївський)

– Що ти, березню, привіз для своїх сестер-беріз?
– Сонячні серезки, ниток для мережки,
Ще й для кожної тепла, щоб зеленою росла.
Та не тільки для сестер – буде тепло всім тепер.

ВІРШ «Йде весна!»

(Павло Тичина)

– Чом ходив ти, вітрику, понад став?
– Я стежки-доріженьки промітав,
Там верба у котиках, ой рясна! –
Стежками-доріжками йде весна!

СВЯТО ПАСХИ «Великодній дзвін»

(середня група)

Діти забігають до зали та стають півколом.

1 дитина: Зима пропала люта, зла –
Весна воскресла над полями.
Луги змережила квітками
І нам Великдень принесла!

ПІСНЯ «Пасхальна весна»
(церковна пісня «Великдень»,
слова та музика Віталія Кирпатовського)

Зранку Сонечко заграло,
Наступає Великдень.
Духу Божому сприяло
Благовіст у церкві – дзень.

Вгору Святий Дух піднесе.
Там музики з під небес.
Скажемо: «Христос Воскресе!»
Він Воістину Воскрес!

Променистий день щасливий.
Світять небо і життя.
З нами знов Христосе милий,
Мирне, лагідне життя.

(див. с. 100)

Мить велика, час ласкавий!
Дзвони – птахи голубі.
Боже святий, Боже правий,
Славу творимо тобі!

До зали заходить Ведуча.

Ведуча: Добрий день, діти та шановні гості!
Христос Воскрес!

Діти: Воістину воскрес!

Ведуча: Сьогодні великий день – Пасха, свято Воскресіння Христа, Сина Божого! Це свято так і називають – Великдень! І радіють йому люди і все живе на Землі. Великодній дзвін доносить радість нашу до небес. Христос Воскрес!

Діти: Воістину воскрес!

Ведуча: Почнемо і ми сьогодні наше свято Великоднє.
Все розкажемо, що знаєм, затанцюєм й заспіваєм!
Щоб гостям не сумувати, будемо розпочинати!

Діти: Щедре сонце навесні сипле промені ясні,
Навкруги сія краса, бо відкрились небеса!

В небі ангели летять, розливають благодать
На лісочки, на поля, щоб родила вся земля!

Дар Небесного Отця –
Людям зігрива серця.
Це найбільше із чудес:
Божий Син – Христос Воскрес!

ПІСНЯ «Христос воскрес»

(церковна пісня, слова: Н. Курян, музика Тараса Курчика)

День новий настає,
Силу й радість дає,
З Днем народження, День.
Світло нищить пільму
І ми знаєм тому,
І ми знаєм тому:
За велінням із небес
Сталось чудо із чудес.

Приспів:

Христос Воскрес, Христос Воскрес.
Христос Воскрес, Христос Воскрес.

В Нім складне і просте,
Він у всьому росте,
Богу дякуєм ми:
За щасливе буття,
За любов до життя,
Від весни до весни.
За велінням із небес
Сталось чудо із чудес.

Приспів.

Діти сідають на місця.

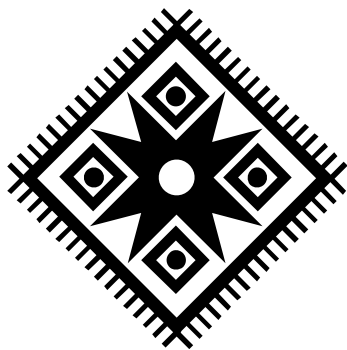
Ведуча:

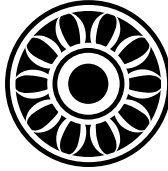
Діти радісно співають –
Щиро Пасху прославляють,
А тепер до Великодня
Вірші славні прочитають.

ВІРШІ

(на вибір вихователя)

Народні
календарно-обрядові свята
літнього циклу

Зелені свята

(старша група)

Діти заходять до зали і сідають на місця.

Ведуча: Добридень, малята, добридень, дорослі!

Сьогодні ми зібралися з вами, щоб відзначити свято Трійці Святої. Це свято належить до дванадцяти найбільших. Його відзначають на 50-й день після Пасхи. Тому Трійцю ще називають П'ятидесятницею. Зелені свята – українська назва християнського свята Трійці.

У п'ятницю жінки заготовляли лікарські трави. Уранці збирали росу, якою лікували очі. У суботу, в переддень свята, селяни збирали материнку, чебрець, полин і лепеху. Ними прикрашали домівки та подвір'я. А надвечір ішли босоніж до лісу рвати осіку. Її ставили в глухих кутках подвір'я, «щоб відьми не чіплялися».

На Зелені свята цвіте жито. Саме в цей час люди намагалися накликати врожай і захиститися клечанням від злих сил. Із цим пов'язано кілька стародавніх хліборобських обрядів – водіння «куща», «тополі». В основі цих обрядів – символічні постаті врожаю: тополя, кущ.

ПІСНЯ «Ми вітаємо вас, люди!»

(з української народної пісні)

Ми вас піснею вітаєм,
Щастя й радості бажаєм!

Інструментальний програв.

В згоді й щасті многі літа
Вам бажаємо прожити!

Інструментальний програв.

♪ Звучить музика. До зали входить господиня.

У руках у неї зілля.

На столі стоїть свічка. Господиня її запалює та розповідає.

Господиня: У Зелені свята – празник Трійці Святої.
Татар-зілля, чебрець і любисток в хатах.
У церквах молитви, хори псалми співають,
Ладан, свічок вогні, радість й щастя в очах.
Славим Духа Святого, свято зелені, квітів,
Нероздільної Трійці, Спаса Бога-Христа.
Гілка липи пахуча нам кімнату вкрашає,
Образи у квітках, мило й тихо в хатах.
У Зелені свята люди Духа вітають,
Що спустивсь із небес від самого Христа.

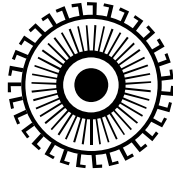
Заходять до зали дівчата в українських костюмах.

У руках у дівчаток листя та зілля.

Одна дівчинка прикрашена зеленим листям і травами.

Вона виконує роль куща.

Дівчата: Світла Трійця вбирає дім в кленовеє листя,
Вистеляє цар-зілля на долі і столі.
Хай добра буде в домі – як бусин у намисті,
А любові у серці – як води на Землі.

ТРІЙЦЯ

(старша група)

*Діти заходять до зали і сідають на стільчики.
Потім заходять дівчата, які виконують танець.*

ТАНЕЦЬ ІЗ ЗЕЛЕНИМИ ГІЛОЧКАМИ І ВІНОЧКАМИ

(на вибір музичного керівника)

- 1 дівчина:** Вийду рано на світанку,
Та й нарву барвінку.
І травичку-м'яту
Принесу до хати.
Буде зелененько,
Буде як на свято.
- 2 дівчина:** Назбираю зілля в гаю,
З липи гілля нарубаю
І хатину, мов дитину,
Буйним зіллям завітчаю.
Буде хатка вся в віночку
У зеленім околочку.
Гарно, гарно, мов у раю.
- 3 дівчина:** До Зеленої неділі
Оселі завітчаємо.
По всій хаті, по подвір'ю
Зіллям посипаємо.

*Дівчата викладають на підлогу зелені гілочки
і сідають на місяць.*

Ведуча: Дотримання традицій замаювання осель обіцяло Божу ласку, благополуччя в сім'ях, у веденні господарства. У них – відгомін стародавніх вірувань наших предків, які таким способом намагалися захистити квітучі ниви від дуже небезпечних у цей період польових духів, мавок, русалок, які могли якимось чином впливати на майбутній урожай.

І саме зелень («кличання», «май»), якими до Трійці прикрашали церкви, хати) і примовляння були надійними оберегами від цих та інших злих сил.

Пресвятая Трійце – Богородице,
Посію жито я, нехай уродиться,
Посію жито і яру пшеничку,
Уроди, Боже, всяку пашничку!

Наші предки – східні слов'яни – щиро поклонялися зеленій природі, яка дбайливо виколихує людське життя, прикрашаючи любовно свої оселі квітами і зеленими вітами; зверталися до Пречистої Трійці ще й з такими словами:

Діти: Лети, лети, троїцький маю,
Нехай нас лихо минає!
Нехай все зло відійде з тобою
І нас обійде стороною!

Зоря-зоряниця, красна дівиця
В церкву ходила, ключі зронила!
Місяць бачив, сонце вкратило.

З куста май знімаю,
По дорозі розкидаю!
Від грози, від бурі, від грому,
На добро старому і малому!